

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 92 van 4 november 2005 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 1 augustus 2005, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, heeft Mevrouw de Minister van Werk het advies van de Hoge Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

De Minister vroeg het advies binnen een beperkte termijn in de mate dat het geformuleerd moet worden ten laatste tijdens de plenaire vergadering van de Raad van 4 november 2005.

Het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad besliste op 9 september 2005 om een commissie ad hoc te belasten met het onderzoek van de aanvraag en de voorbereiding van het advies.

De commissie ad hoc vergaderde op 3 oktober 2005.

Het voorgelegde ontwerp van besluit maakte het voorwerp uit van een principiële goedkeuring van de Ministerraad van 1 juli 2005.

Het ontwerp heeft de volgende elementen tot doel:

- voor de bouwwerken of groepen van gebouwen waarop de beginselen van de gedwongen mede-eigendom van toepassing zijn, de verplichtingen en de taken van de mede-eigenaars vereenvoudigen door hen aan te sporen tot het toevertrouwen ervan aan de syndicus;
 - samenhangend met of naar aanleiding van dit element, worden ook de volgende aanpassingen voorgesteld:
 - om het mogelijk te maken een deel van het postinterventiedossier aan de syndicus toe te vertrouwen, moet de coördinator opgedragen worden om dit dossier in twee delen op te splitsen: één deel dat betrekking heeft op de delen in gedwongen mede-eigendom en een ander deel dat betrekking heeft op de privatieve delen;
 - de beslissing van de vereniging van mede-eigenaars om het PID aan de syndicus toe te vertrouwen, wordt opgetekend in het proces-verbaal van haar algemene vergadering, in afwachting van het wijzigen van de statuten om een andere reden;
 - bij het toevertrouwen van het PID aan de syndicus, moet het PID op diens kantoor kosteloos door iedere belanghebbende kosteloos geraadpleegd kunnen worden;

- in de gevallen van verkoop op plan wordt het vermelden in de akte die de verkoop bevestigt, een beding opgenomen waarbij de verkoper er zich toe verbindt het PID aan de koper te zullen overhandigen, zodra dit dossier beschikbaar is;
- duidelijk stellen dat de verplichting tot certificatie niet geldt voor personen die de functie van veiligheids- en gezondheidscoördinator vervullen op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen voor bouwwerken met een totale oppervlakte kleiner dan 500m²;
- het mogelijk maken dat werkgevers, voor bouwwerken met een totale oppervlakte kleiner dan 500 m², de verplichtingen van de bouwdirecties inzake het aanstellen van de coördinator alsook de hieruit voortvloeiende verplichtingen te hunnen laste kunnen nemen;
- duidelijk maken dat de certificatie van de coördinatoren niet verplicht is in de gevallen van bouwwerken met een totale oppervlakte kleiner dan 500m²;
- het vaststellen van het certificatieschema gebeurt door de Minister van Werk.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD TIJDENS ZIJN VERGADE- RING VAN 4 NOVEMBER 2005

De Hoge Raad voor preventie en bescherming op het werk brengt volgend verdeeld advies uit over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit:

A. Standpunten van de werknemersvertegenwoordigers:

De vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties brengen een gunstig advies uit met dien verstande dat twee bepalingen op een andere wijze geformuleerd zouden moeten worden, zoals tijdens de vergadering van de commissie ad hoc op 3 oktober 2005 met unanimitieit was voorgesteld:

1. het artikel 3, dat een artikel 36*bis* in het koninklijk besluit van 25 januari 2001 invoegt, gebiedt om het postinterventiedossier op te splitsen in een deel dat betrekking heeft op de delen van het bouwwerk in gedwongen mede-eigendom en gedeelten die betrekking hebben op de privatieve delen van het bouwwerk.

De individuele mede-eigenaar die in zijn privaatief deel werken laat uitvoeren, moet echter bij veel van deze werken ook rekening houden met de aanwezigheid of het karakter van elementen die tot de gedwongen mede-eigendom behoren, bijvoorbeeld, de in de muren ingewerkte leidingen en kokers of het dragend karakter van een scheidingsmuur.

Het is daarom nodig dat de delen van het PID die aan de individuele mede-eigenaars overhandigd worden, niet enkel betrekking zouden hebben op de privatieve delen, maar aangevuld zouden worden met de informatie over de delen in gedwongen mede-eigendom die van belang kunnen zijn voor de veiligheid, de gezondheid en het comfort van de gebruikers van de privatieve delen.

De formulering van het artikel 36*bis* zou derhalve in die zin aangepast moeten worden;

2. in artikel 7, dat het artikel 65ter, §1, aanpast, zou de bepaling aan duidelijkheid winnen door de woorden “de certificatie uitgezonderd en” te vervangen door de woorden “de verplichting gecertificeerd te zijn uitgezonderd en”;

De Hoge Raad vraagt om ter gelegenheid van dit ontwerp van koninklijk besluit ook de volgende twee elementen te regelen, en om het ontwerp dan ook met de daartoe nodige bepalingen uit te breiden:

1. Artikel 53, 4°, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 gebiedt de zelfstandige aannemers en de werkgevers, die zelf een beroepsactiviteit op de bouwplaats uitoefenen, om het koninklijk besluit van 7 augustus 1995 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen na te leven.

Laatstgenoemd koninklijk besluit is onlangs evenwel opgeheven en vervangen door het gelijknamig koninklijk besluit van 13 juni 2005 (*Belgisch Staatsblad* 14 juli 2005).

Een aanpassing van de in het artikel 53, 4°, vermelde datum dringt zich dus op.

2. Het advies van de Hoge Raad nr. 78 van 26 november 2004, dat bijgedragen heeft tot de wijziging van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 bij besluit van 19 januari 2005, stelde in zijn punt B, 7, voor om de woorden “te allen tijde” te schrappen in de artikelen 4^{quater}, §1, 1°, 4^{duo decies}, §1, 1°, 7, §1, 1° en 17, §2, 1°.

In het besluit van 19 januari 2005 is die schrapping in drie van de vier artikelen gerealiseerd maar allicht over het hoofd gezien in het artikel 17, §2, 1°. De Raad stelt dan ook voor om dit nu recht te zetten.

B. Standpunten van de werkgeversvertegenwoordigers:

Algemeen standpunt

De werkgeversorganisaties zijn van mening dat het voorliggende ontwerp-KB niet beantwoordt aan de fundamentele opmerkingen van het bedrijfsleven met betrekking tot de veiligheidscoördinatie op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen en adviseren dit ontwerp van besluit negatief.

De nog maar onlangs doorgevoerde wijziging van het besluit met een regeling voor kleine bouwwerken is een maat voor niets. Het gebrek aan vereenvoudiging en toepasbaarheid heeft architecten en aannemers er niet toe aangezet om zelf de coördinatie op zich te nemen.

Nu ligt er weer een wijzigingsbesluit op tafel. De door de ministerraad beoogde vereenvoudiging van de regelgeving is echter opnieuw niet aan de orde.

Integendeel, de regelgeving wordt er nog complexer op en de coherentie bestaat enkel nog in de geest van enkele theoretici. De actoren die het moeten realiseren in de praktijk zullen nog meer de neiging hebben om af te haken. Mede daardoor wordt ook de tweede krachtlijn, namelijk het verbeteren van de toepassing van de regelgeving in de praktijk, niet gerealiseerd. De nadruk ligt nog steeds niet op veiligheidscoördinatie, er wordt niets gedaan om de theoretische ‘telefoonboeken’ van veiligheidsplannen terug te brengen tot bruikbare instrumenten voor de veiligheidscoördinatie. Er is zelfs nog geen begin van afstemming van de aanpak van

tijdelijke of mobiele bouwplaatsen met de veiligheidssystemen in de industrie in die gevallen waar de bouwplaats gelegen is binnen een industriële site. Routinematige en dagelijkse weerkerende standaardwerkzaamheden worden in dezelfde logge en administratieve coördinatietiaanpak gedwongen als uiterst complexe langdurige projecten.

De ingewikkelde constructie die door het ontwerp van besluit in het leven wordt geroepen met betrekking tot het postinterventiedossier bewijst het falen van de coördinatie. In geval van een goed werkend coördinatie zou het postinterventiedossier immers automatisch terecht moeten komen bij diegene(n) voor wie het uiteindelijk bedoeld is.

De doelstelling om niet-effectieve coördinatoren ("cowboys") van de markt te weren wordt door de werkgeversorganisaties ondersteund. De manier waarop dit naar de regelgeving wordt vertaald, stemt echter niet hoopvol. De focus blijft liggen op de functie van coördinator en niet op de coördinatie (uitoefening van de taken). Certificatie zal daaraan niets veranderen. De certificatie van veiligheidscöördinatoren zal alleen zorgen voor nog meer rompslomp, bijkomende en niet relevante verplichtingen voor bedrijfsinterne veiligheidscöördinatoren, een kleiner aanbod en hogere prijzen maar garandeert hoegenaamd niets met betrekking tot het behoorlijk vervullen van taken, meer aanwezigheid op het terrein, een betere beheersing van interactierisico's, kortom een echte coördinatie op het terrein.

Indien men werkelijk de veiligheid op de bouwerven wil verhogen, dan dient verder gewerkt te worden aan het veiligheidsbewustzijn van alle betrokkenen, aannemers, uitvoerders, opdrachtgevers,... De veiligheidscöördinator, zoals nu ingevuld, zal dit veiligheidsniveau niet merklijk verbeteren.

Daarnaast moeten de werkgeversorganisaties nogmaals vaststellen dat onze regelgeving betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen mijlenver staat van de geest en de doelstellingen van de Europese richtlijn die aan de basis ligt. Met het voorliggende ontwerp-KB wordt hieraan nog steeds niet verholpen. Terwijl op EU vlak en in diverse lidstaten serieus werk wordt gemaakt van "better regulation" met het oog op meer effectieve veiligheid en een optimale inzet van middelen (efficiëntie), blijven wij verder borduren op een tekst die een toonbeeld is van complexiteit, inefficiëntie, disproportionaliteit en die bovendien niet eens effectief is. In de Europese middens gaat onze tekst over de lippen als het voorbeeld van hoe het niet moet.

De werkgeversorganisaties dringen aan daarom aan op een snelle maar grondige evaluatie en een nieuw debat over de toepassing van de veiligheidscöördinatie in België. Hierbij wordt de bestaande regelgeving best vergeten en dient van nul te worden gestart uitgaande van enkele algemene principes die ook de grondslag zijn van de Europese richtlijn. Hierna volgt alvast een insteek van de werkgeversorganisaties voor wat die uitgangspunten betreft.

Algemene principes – een werkgeversvisie

Het toepassingsgebied moet beperkt worden tot die aspecten die betrekking hebben op de coördinatie van de werken van de verschillende aannemers.

Het mag niet de bedoeling zijn om via het besluit TMB rechtstreeks in te grijpen op het preventiebeleid van de aannemer op zich. Daarvoor zijn de andere hoofdstukken en besluiten van de welzijnswet bedoeld. Deze moeten door elke aannemer nageleefd worden en het speerpunt van het beleid moet zich hierop richten. Er zijn verschillende initiatieven opgestart (FARAO-plan) die hierop inspelen met als doel om tot een performantere wetgeving en een

betere toepassing en controle te komen. De veiligheidscoördinatie is slechts het toetje op de zalm om de interactierisico's tussen de verschillende aannemers af te dekken en niet de basis van het beleid om een hoog veiligheidsniveau bij bouwwerken te garanderen.

De nadruk moet liggen op de coördinatie (interactierisico's) en niet op de coördinator. De EU-richtlijn heeft uitsluitend die coördinatie als doel. Onze wetgeving met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen (welzijnswet EN uitvoeringsbesluit) moet daarom herschreven worden om die zuivere doelstelling te weerspiegelen.

Door de veiligheidscoördinatie functie in te voeren zoals voorzien in de wetgeving heeft men in het preventielandschap zeer veel onduidelijkheid gebracht over de rol van de preventiediensten en andere actoren.

De coördinator moet een aantal taken vervullen met het oog op de coördinatie. Wat dat betreft, moet de focus, net zoals in de richtlijn, ook weer liggen op dit takenpakket en niet op diploma- en opleidingsvoorwaarden.

Door zeer uitgebreide diploma- en opleidingsvoorwaarden op te leggen, die overigens nergens in de richtlijn voorzien zijn, hebben we een nieuw beroep gecreëerd en dit heeft op zijn beurt geleid tot hoge kosten een zeer administratieve benadering van de coördinatie. Dit heeft eens te meer ook weer de indruk gewekt dat veiligheid iets supplementair is, iets voor specialisten daar waar het in werkelijkheid geïntegreerd moet worden in ieders taken (van leidinggevend tot operationele medewerkers). Vertaald naar de praktijk betekent dit, voor de particuliere woningbouw, dat het takenpakket van de coördinator bij voorkeur onderdeel uitmaakt van het takenpakket van de architect of naar gelang het geval van de (hoofd)aannemer. In een industriële omgeving is een werf- of projectleider de aangewezen persoon om de coördinatie, inclusief de veiligheidsaspecten, op zich te nemen. De wetgeving dient zich te beperken tot het stellen dat de coördinator inzake veiligheid en gezondheid over de gepaste middelen en kennis moet beschikken om zijn opdracht te vervullen. Dit maakt de huidige specifieke opleidingen niet overbodig, enkel het verplichtende karakter ervan is niet noodzakelijk.

De nadruk moet tevens liggen op de coördinatie in de praktijk en niet op de administratieve invulling. Alle bijkomende administratieve verplichtingen die niet in de richtlijn zijn opgenomen (bijvoorbeeld coördinatiedagboek, onze invulling van V&G plan) moeten geschrapt. Het V&G plan bijvoorbeeld moet beperkt worden tot de specifieke preventiemaatregelen met betrekking tot de wederzijdse inwerking van activiteiten van de verschillende aannemers. Het mag niet de bedoeling zijn om de coördinator het werk van de preventieadviseurs te laten overdoen of kopiëren.

Het voorliggende wijzigingsbesluit blinkt, net zoals het ganse koninklijk besluit, uit in complexiteit. Door de vele kruisverwijzingen, uitzonderingen en uitzonderingen op uitzonderingen, detailvoorschriften en definities is dit het schoolvoorbeeld bij uitstek van hoe regelgeving NIET opgesteld behoort te zijn. Hoe een dergelijke tekst moet bijdragen tot een betere toepassing in de praktijk is de werkgeversorganisaties een raadsel.

III. BESLISSING

Het advies aan de heer Minister van Werk bezorgen.

BIJLAGE: STANDPUNT VAN EEN GEASSOCIEERD LID - VERTEGENWOORDIGER VAN DE WERKGEVERSORGANISATIES UIT DE NIET-COMMERCIEËLE SECTOR

Een gunstig advies wordt uitgebracht.

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp betekenen een werkelijke vereenvoudiging omdat daardoor werkgevers niet langer meer verplicht zullen zijn om twee verschillende procedures toe te passen, al naargelang de totale oppervlakte van het bouwwerk kleiner dan wel gelijk aan of groter dan 500 m² is.